

## AKDENİZ UYGARLIKLARI ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ'NÜN KURULUŞU

Rahmetli Erdal İNÖNÜ, UNESCO'da her sene toplanan genel kurulda Türkiye'yi temsil etmekte idi. Halil İnalçık, ben de aynı tarihlerde UNESCO'da idim. UNESCO'nun hazırlamakta olduğu *İnsanlık Tarihi* (History of Humanity) serisinde Cambridge'li Profesör Peter BURKE ile birlikte V. cildini (1500-1800) editör olarak hazırlamaktaydık.

Erdal İNÖNÜ, o zaman beni bularak genel kurula bir proje sunmak istiyorum, teklifin özü Akdeniz Medeniyetleri Tarihi konusunda olacak. Her Akdeniz memleketinde böyle bir Enstitü veya Merkez kurularak, Akdeniz milletlerinin ortak tarihini araştırma imkanı sağlanmış olacak. Akdeniz memleketleri bu bilimsel çalışmalar ve paylaşılmış tarihleri dolayısıyla zaman zaman bir araya gelebilirler. Kendisi tarihçi olmadığı için benden Akdeniz tarihi üzerinde bazı bilgiler aldı ve *Consil'e* projeyi kabul ettirdi. Bu karar üzerine tüm Akdeniz memleketlerinde, Akdeniz Uygarlıkları konusunda Enstitüler birbiri peşinden kuruldu. Ben, Türkiye'de de böyle bir Enstitü'nün kurulması için İzmir'deki Ege Üniversitesi'ne başvurduğum ve öteki Akdeniz memleketleri gibi bir Enstitü'nün kurulması için harekete geçmelerini rica ettim. Bu arada Yunanistan, Girit'te böyle bir Enstitü kurmuş ve faaliyete geçmiş bulunmaktaydı. Fakat -bilmiyorum hangi sebeplerle- bu proje adı geçen üniversitede yürütülemedi. Daha sonra İzmir Milletvekilleri, *T.B.M.M*'de bu proje üzerinde teklifler yaptılar. Bir enstitü kurulabilmesi için *T.B.M.M*'nin kararı gerekiyordu. Fakat bu girişim de sonuçlanamadı. Yıllar sonra Akdeniz Üniversitesi, beni bir doktora tevcihi nedeniyle davet etti. O zaman Sayın Rektör İsrail KURTCEPHE'ye proje hakkında bilgi verdim ve böyle bir enstitünün Akdeniz Üniversitesi'nde kurulmasının çok yerinde olacağını kendisine anlattım. Sayın Rektör, Tarih Bölümü'nü böyle bir proje için harekete geçirdi. Yapılan taslak, YÖK'e sunuldu. Fakat YÖK, -bilmiyorum hangi nedenlerle- projeyi noksan buldu. O zaman YÖK başkanı, Sayın Yusuf Ziya ÖZCAN benim Chicago Üniversitesi'nden öğrencim idi. Kendisine bu projenin önemi hakkında bilgi sundum ve sonunda proje, YÖK tarafından kabul edildi. Akdeniz Üniversitesi, projeyi en geniş biçimde değerlendirerek, *Akdeniz Uygarlıkları Araştırma Enstitüsü* adı altında geliştirdi ve değerli meslektaşım Prof. Dr. Murat ARSLAN ve ekibi, bu enstitüyü kurmak için faaliyete geçtiler. Bütün bu faaliyetleri yakından izlemekteydim. Nihayet bugün enstitünün açılışını büyük bir mutluluk içinde kutlamaktayız.

Anadolu bütünüyle özellikle Ege ve Akdeniz kıyıları boyunca tarih öncesi devirden başlayarak birçok medeniyetlerin en önemli kalıntılarını muhafaza etmektedir. Böyle bir enstitünün yıllar önce kurulmuş olması gerekmektedir. Bu görevi Akdeniz Üniversitesi'nin gerçekleştirmiş olması, büyük bir mutluluktur. Enstitünün kuruluşuna ve faaliyetlerine ön ayak olan değerli Rektör'e ve bilim adamlarına şükran borçluyuz. Kendilerini candan tebrik ederim.

*Prof. Dr. Halil İNALCIK*

*Bilkent Üniversitesi*